

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 17.02.2005
KOM(2005) 50 endelig

**BERETNING FRA KOMMISSIONEN
TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET**

om den fælles markedsordning for bananer

INDHOLDSFORTEGNELSE

Indledning.....	3
1. Strukturen i og gennemførelsen af den fælles markedsordning for bananer	3
1.1. Producentorganisationer.....	3
1.2. Udligningsstøtte	4
1.3. Strukturforanstaltninger	5
1.4. Handel med tredjelande.....	5
1.4.1. Importordning (EU-15).....	5
1.4.2. Udnyttelse af licenser og erhvervsdrivende i EU-15	6
1.4.3. Overgangsforanstaltninger som følge af EU's udvidelse (EU-10).....	6
1.4.4. Forhandlinger efter artikel XXIV.6 og XXVIII i GATT	7
2. Særlig ramme for bistand til traditionelle AVS-bananleverandører	7
3. Markedstendenser	7
3.1. Forsyning af EU-markedet.....	7
3.1.1. EU produktion.....	7
3.1.2. EU-indførsel.....	8
3.1.3. Priser	8

INDLEDNING

I artikel 32 i Rådets forordning (EF) nr. 404/93 om den fælles markedsordning for bananer¹ er det fastsat, at Kommissionen senest den 31. december 2004 forelægger Europa-Parlamentet og Rådet en rapport om, hvordan den fælles markedsordning for bananer fungerer. Denne rapport giver en oversigt over, hvordan den fælles markedsordning for bananer har fungeret siden 1999.

En grundig evaluering af gennemførelsen af den fælles markedsordning for bananer siden 1993 er for tiden i gang, og evalueringen skal afsluttes i andet kvartal af 2005. Samtidig har Kommissionen indledt forhandlinger efter artikel XXVIII i GATT for at indføre en ren toldordning for import af bananer fra senest den 1. januar 2006.

Ud fra resultaterne af denne evaluering vil Kommissionen uddybe debatten med sine institutionelle, økonomiske og sociale partnere om mulige forbedringer af den fælles markedsordning for bananer. Der kan forelægges Europa-Parlamentet og Rådet passende forslag efter denne debat.

1. STRUKTUREN I OG GENNEMFØRELSEN AF DEN FÆLLES MARKEDSORDNING FOR BANANER

Den fælles markedsordning for bananer blev indført ved Rådets forordning (EF) nr. 404/93², der blev vedtaget den 13. februar 1993 som led i indførelsen af enhedsmarkedet. Den dækker områder såsom almindelige kvalitets- og markedsføringsstandarder, producentorganisationer, bistand til EU-producenter og handel med tredjelande. Den fælles markedsordning for bananer har igennem årene undergået flere ændringer, bl.a. i 1998 og 2001, især med hensyn til importordningen.

1.1. Producentorganisationer

De 21 bestående producentorganisationer omfatter samtlige bananproducenter i EU og fordeler sig således:

De Kanariske Øer	5
Guadeloupe	2
Martinique	4
Madeira	2
Azorerne	5
Algarve	1
Kreta	1
Lakonía	1
[Cypern	der skal oprettes en PO].

En producentorganisations minimumsstørrelse med hensyn til antal producenter og markedsført mængde bananer varierer ud fra produktionsstrukturen i produktionsområdet.

¹ EFT L 47 af 25.2.1993, s. 1. Artikel som ændret ved Rådets forordning (EF) nr. 1637/98 (EFT L 120 af 28.7.1998, s. 28).

² EFT L 47 af 25.2.1993, s. 1. Senest ændret ved tiltrædelsesakten af 2003.

1.2. Udligningsstøtte

Udligningsstøtten beregnes på grundlag af forskellen mellem:

- den ”faste gennemsnitlige referenceindtægt” for bananer, der produceres og markedsføres i EU, og
- ”den gennemsnitlige produktionsindtægt” på EU-markedet hvert år for bananer, der produceres og markedsføres i Fællesskabet.

Den oprindelige faste gennemsnitlige referenceindtægt blev fastlagt for bananer beregnet af pakkehal på grundlag af oplysninger om gennemsnitspriserne i 1991. Den blev senere forøget med 5 % i 1998 og med op til 8 % fra 1999 som følge af mødet i Rådet (landbrugsministrene) i juni 1998. Den nuværende indtægt andrager 64,03 EUR pr. 100 kg.

Den maksimumsmængde EU-bananer, der er støtteberettiget ifølge udligningsstøtteordningen, er fastsat til 867 500 t. Maksimumsmængden fordeler sig på hvert produktionsområde i EU således:

De Kanariske Øer	420 000 t
Guadeloupe	150 000 t
Martinique	219 000 t
Madeira, Azorerne og Algarve	50 000 t
Kreta og Lakonía	15 000 t
Cypern	13 500 t.

I 2001 indførte Rådet en bestemmelse³, der bemyndiger medlemsstaterne til ikke at yde udligningsstøtte for bananer, der produceres i nye plantager. Bestemmelsen kan anvendes, når en medlemsstat mener, at den bæredygtige udvikling i produktionsområderne er truet med særlig henvisning til bevarelse af miljøet, beskyttelse af jorden og landskabets karakteristiske træk. Ved Kommissionens beslutning af 31. maj 2000⁴ blev det tilladt Spanien midlertidigt at nægte udligningsstøtte for markedsførte produkter fra nye bananplantager, der er anlagt fra den 1. juni 2002.

EU's budgetudgift til udligningsstøtten varierer efter udviklingen i markedspriserne og de markedsførte mængder i et givet år. Den gennemsnitlige årlige udgift i perioden 1999-2003 beløb sig til 249 mio. EUR.

Der blev ydet en supplerende støtte til produktionsområder, når deres gennemsnitlige produktionsindtægt lå mindst 10 % under gennemsnittet i EU. Generelt er den ydede supplerende støtte omvendt proportional med forskellen mellem regionalprisen og EU-prisen for at tilskynde EU-producenterne til en markedsorienteret approach.

Der vil blive foretaget en detaljeret vurdering af den interne ordnings funktion og kostbenefit, inkl. mulige mangler ved anvendelsen af den, i forbindelse med den evaluering af den fælles markedsordning for bananer, der for tiden er i gang.

I bilag 1 er der anført detaljerede data om beløbene for basisudligningsstøtten og den supplerende støtte såvel som om budgetudgifterne for årene 1999-2003.

³ Rådets forordning (EF) nr. 2587/2001 (EFT L 345 af 19.12.2001, s. 13).

⁴ Kommissionens beslutning 2002/414 /EF (EFT L 148 af 6.6.2002, s. 28).

1.3. Strukturforanstaltninger

Bananproducenterne har også ret til strukturstøtte i forbindelse med foranstaltningerne til udvikling af landdistrikterne, der normalt gælder for forskellige produkter og finansieres af EUGFL. Retsgrundlaget for denne støtte er Rådets forordning (EF) nr. 1257/1999⁵.

Tre slags foranstaltninger til udvikling af landdistrikterne gælder for bananer: investeringer i landbrug, forbedring af forarbejdning og markedsføring af landbrugsprodukter og miljøvenlige foranstaltninger i landbruget. Disse foranstaltninger blev inkluderet i produktionsområdernes operationelle programmer. Synenergien mellem de forskellige EU-støtteinstrumenter for banansektoren vil blive særlig analyseret under evalueringen.

1.4. Handel med tredjelande

1.4.1. Importordning (EU-15)

Importordningen undergik to betydelige ændringer i 1998 og 2001.

Reformen af 1998 er nedfældet i Rådets forordning (EF) nr. 1637/98 af 28. juli 1998⁶ og gennemført ved Kommissionens forordning (EF) nr. 2362/98 af 28. oktober 1998⁷. Den ændrede ordning trådte i kraft den 1. januar 1999. Inddelingen af erhvervsdrivende efter kategori og funktion blev opgivet til fordel for en enkelt inddeling i ”traditionelle erhvervsdrivende” og ”nytilkomne erhvervsdrivende”. De nytilkomne erhvervsdrivende fik adgang til en større andel af toldkontingentet – 8 % i stedet for tidligere 3,5 %. Tildelingerne til de ”traditionelle erhvervsdrivende” blev beregnet på grundlag af de seneste ”faktiske indførsler”, dvs. overgang til fri omsætning og betaling af importtold. Licenserne kunne bruges til import af både dollar- og AVS-bananer (princippet ”fælles pulje”).

I januar 2001 besluttede Rådet, at en ren toldordning skulle indføres senest fra januar 2006⁸. Efter aftalerne mellem EU og henholdsvis USA og Ecuador i april 2001 anvendes der for tiden en midlertidig ordning med importlicenser fra den 1. juli 2001. Fritagelserne fra artikel I og XIII i GATT, der blev opnået i november 2001, gjorde det muligt at reservere kontingent C (750 000 t) til AVS-lande og give toldfritagelse for AVS-bananer, der indføres i forbindelse med de tre toldkontingenter A/B og C. Med dette mål for øje blev den fælles markedsordning ændret ved Rådets forordning (EF) nr. 216/2001 af 25. januar 2001 og (EF) nr. 2587/2001 af 19. december 2001⁹. Gennemførelsesbestemmelserne blev vedtaget ved Kommissionens forordning (EF) nr. 896/2001 af 7. maj 2001¹⁰.

De er oprettet følgende tre toldkontingenter:

- Kontingent A: 2 200 000 t til en bunden toldsats på 75 EUR/t (0 for AVS-bananer)
- Kontingent B (autonomt toldkontingent): 453 000 t til en toldsats på 75 EUR/t (0 for AVS-bananer)

⁵ EFT L 160 af 26.6.1999, s. 80. Senest ændret ved forordning (EF) nr. 583/2004 (EUT L 91 af 30.3.2004, s. 1).

⁶ EFT L 120 af 28.7.1998, s. 28.

⁷ EFT L 293 af 31.10.1998, s. 32. Senest ændret ved forordning (EF) nr. 1632/2000 (EFT L 187 af 26.7.2000, s. 27).

⁸ Forordning (EF) nr. 216/2001 (EFT L 31 af 2.2.2001, s. 2).

⁹ EFT L 345 af 29.12.2001, s. 13.

¹⁰ EFT L 126 af 8.5.2001, s. 6. Senest ændret ved forordning (EF) nr. 838/2004 (EUT L 127 af 29.4.2004, s. 52).

- Kontingent C: 750 000 t til en toldsats på 0 EUR/t (forbeholdt AVS-bananer).

Kontingent A og B står åben for bananer af enhver oprindelse, mens kontingent C er forbeholdt AVS-lande. Bananindførsler uden for kontingenterne pålægges en told på 680 EUR/t, og AVS-bananer nyder godt af en toldpræference på 300 EUR/t.

83 % af mængderne under A/B-kontingentet er tildelt ”traditionelle erhvervsdrivende” og 17 % ”ikke-traditionelle erhvervsdrivende”. I C-kontingentet er ovennævnte procentsatser henholdsvis 89 % og 11 %.

Importlicensordningerne for traditionelle erhvervsdrivende forvaltes på grundlag af historiske referencer. Referencemængden for hver traditionel erhvervsdrivende er fastlagt på grundlag af gennemsnittet af hans primærindførsler i 1994, 1995 og 1996, der blev taget hensyn til for 1998. For at opdatere dataene beregnes referencemængderne for traditionelle erhvervsdrivende for 2004 og 2005 på grundlag af udnyttelsen af importlicenser i henholdsvis 2002 og 2003.

1.4.2. Udnyttelse af licenser og erhvervsdrivende i EU-15

Bananer indføres til EU på grundlag af importlicenser, som medlemsstaterne udsteder på anmodning fra registrerede erhvervsdrivende. Licenserne gælder i hele EU.

I perioden januar 1999-juni 2001 blev licenserne for dollarbananer praktisk talt udnyttet i deres helhed. Licenserne for bananer fra de traditionelle AVS-leverandører¹¹ blev dog ikke udnyttet fuldt ud. I 1999 udnyttede de traditionelle erhvervsdrivende 88 % af deres licenser og de nytilkomne erhvervsdrivende blot 36 %. I 2000 var disse tal henholdsvis 84 % og 46 %. I samme periode var 625 traditionelle erhvervsdrivende registreret, mens antallet af nytilkomne erhvervsdrivende konstant steg indtil 1 383 i anden halvdel af 2001.

I 2001, der var et overgangsår, blev licenserne udnyttet fuldt ud med hensyn til kontingent A/B. Med hensyn til kontingent C blev 86,6 % udnyttet. Udnyttelsen steg i de følgende år. I 2002 blev licenserne udnyttet fuldt ud med hensyn til kontingent A/B og 95 % med hensyn til kontingent C. I 2003 blev alle kontingenter udnyttet 100 %.

I perioden juli 2001-2003 forblev antallet af traditionelle erhvervsdrivende temmelig stabilt med 174 traditionelle erhvervsdrivende i alt i 2003 (henholdsvis 147 A/B-erhvervsdrivende og 26 C-erhvervsdrivende).

I samme periode var antallet af ikke-traditionelle erhvervsdrivende støt stigende især for C-kontingentet. Antallet af ikke-traditionelle erhvervsdrivende i A/B-kontingentet steg fra 188 i anden halvdel af 2001 til 220 i 2003. I kontingent C steg antallet fra 37 til 79.

1.4.3. Overgangsforanstaltninger som følge af EU's udvidelse (EU-10)

Der blev fastsat en supplerende mængde på 300 000 t for indførsel af bananer til de nye medlemsstater i perioden 1. maj - 31. december 2004¹². For 2005 blev den supplerende mængde fastsat til 460 000 t¹³.

Den supplerende mængde er fastsat som en overgangsordning. Den forvaltes særskilt, men med samme mekanismer og instrumenter som A/B- og C-kontingenterne. Den vil på ingen

¹¹ 12 AVS-lande: Belize, Cameroun, Kap Verde, Côte d'Ivoire, Dominica, Grenada, Jamaica, Madagaskar, Somalia, St. Lucia, St. Vincent og Surinam.

¹² Kommissionens forordning (EF) nr. 838/2004 (EUT L 127 af 29.4.2004, s. 52).

¹³ Kommissionens forordning (EF) nr. 1892/2004 (EUT L 328 af 30.10.2004, s. 50).

måde foregribe resultatet af WTO-forhandlingerne og kan forøges, hvis efterspørgslen berettiger til det.

1.4.4. Forhandlinger efter artikel XXIV.6 og XXVIII i GATT

Den 19. januar 2004 meddelte Fællesskabet WTO, at det trækker listen over EU's indrømmelser tilbage ligesom de ti nye medlemsstaters liste over indrømmelser og den midlertidige anvendelse af EU's liste over indrømmelser for EU-25 i afventning af afslutning af forhandlingerne om kompensationsjustering, og at det er parat til at indlede forhandlinger om kompensationsjusteringer efter artikel XXIV.6 i GATT. Den 22. marts 2004 bemyndigede Rådet Kommissionen til at føre artikel XXIV.6-forhandlinger med EU's handelspartnere.

Den 4. juni 2004 bemyndigede Rådet Kommissionen til at føre artikel XXVIII-forhandlinger. Den 15. juli 2004 meddelte Kommissionen WTO, at den havde til hensigt at ændre bindingerne for bananer i EU's GATT-toldtarif. Forhandlingerne startede i november.

2. SÆRLIG RAMME FOR BISTAND TIL TRADITIONELLE AVS-BANANLEVERANDØRER

For at løse problemerne med konkurrencedygtighed har EU indført en særlig ramme for bistand til traditionelle AVS-bananleverandører. Denne særlige ramme blev indført ved Rådets forordning (EF) nr. 856/1999¹⁴ af 22. april 1999 og er beregnet til at bistå traditionelle AVS-bananleverandører ved deres tilpasning til nye markedssituationer. Bistanden hjælper modtagerlandene til at forbedre deres banansektors konkurrencedygtighed og støtte diversificering, hvis forbedringen af banansektorens konkurrencedygtighed ikke holder.

I perioden 1999-2003 blev i alt 216,18 mio. EUR afsat til modtagerlandene. De største modtagere af midlerne er Windward-øerne¹⁵, som 51 % af midlerne i perioden blev afsat til.

Kommissionen forelægger regelmæssigt Europa-Parlamentet og Rådet rapporter om bistanden til traditionelle AVS-bananleverandører.

3. MARKEDSTENDENSER

3.1. Forsyning af EU-markedet

Passende grafer er anført i bilag 2.

3.1.1. EU produktion

Den samlede produktion på 754 000 t i 2003 i EU-15 udgjorde ca. 1 % af verdensproduktionen i samme år (figur 2, bilag 2).

I årene 1999-2003 svingede produktionen i EU-15 omkring 750 000 t og steg samlet med 3,5 %. I denne periode afveg udviklingen i produktionen fra medlemsstat til medlemsstat (figur 3, bilag 2).

¹⁴ EFT L 108 af 27.4.1999, s. 2.

¹⁵ Dominica, Grenada, St. Lucia samt Saint Vincent og Grenadinerne.

3.1.2. EU-indførsel

Markedet i EU-15 aftager 4 mio. t bananer om året. Dette tal har været svingende og steg generelt med 5 % i perioden 1999-2003. EU-15 importerer ca. 82 % af de bananer, der konsumeres på deres marked, dvs. 3,4 t (2003). Denne mængde består af 63 % ”dollarbananer” med oprindelse i Latinamerika og 19 % bananer med oprindelse i AVS-lande. De resterende 18 % af markedet dækkes af bananer af EU-oprindelse (figur 1, bilag 2).

Andelen af bananer af de tre forskellige oprindelser på EU-markedet har været temmelig stabil igennem årene, men selvom de samlede tal ikke undergår betydelige ændringer, ændrer importstrukturen for leverandører af dollarbananer og især AVS-bananer sig (figur 6, bilag 2).

Blandt leverandørerne af dollarbananer har de fire største eksportørlande Ecuador, Costa Rica, Colombia og Panama altid været dominerende (97 % af den samlede dollarbananindførsel), mens de andre leverandørlandes eksport er ubetydelig (figur 4 og 7, bilag 2).

Blandt AVS-landene har udviklingen i eksporten til EU varieret meget efter leverandørland. De vestindiske leverandørlandes udførsel til EU faldt generelt med 9,6 % i årene 1999-2003 og udgør for tiden 36,8 % af den samlede indførsel fra AVS-landene. Faldet var særlig markant for Windward-øerne, hvis udførsel til EU er gået tilbage med 51,1 %. På den anden side har Den Dominikanske Republik over den samme periode forøget sin udførsel med 159 % og tegner sig for tiden for 14 % af AVS-landenes udførsel (6 % i 1999). De afrikanske AVS-landes, især Camerouns andel steg mellem 1999 og 2003 med 83 % og udgør for tiden 37 % af AVS-landenes samlede udførsel (figur 5 og 8, bilag 2).

Af de **ti nye medlemsstater**, der blev optaget i EU i maj 2004, er Polen det største importmarked. I 2003 var 98 % af de nye medlemsstaters bananimport ”dollarbananer”. Den største markedsandel havde Ecuador (49 %), efterfulgt af Colombia (21%), Panama (13%) og Costa Rica (12%). Der omsættes praktisk talt ingen bananer af vestindisk oprindelse på markedet i de nye medlemsstater. De afrikanske AVS-bananers andel var 2 % (figur 9, bilag 2).

3.1.3. Priser

3.1.3.1. Priser på grønne bananer

CIF-importpriserne på bananer steg med 8 % i perioden 1999-2003, og i 2003 lå de i gennemsnit (AVS- og dollarbananer) på 598 EUR/t (figur 10, 11, 12 og 13, bilag 2).

3.1.3.2. Priser på gule bananer

Engrospriserne på gule bananer på EU-markedet har været svingende igennem årene. I perioden 1999-2003 lå de i gennemsnit på 808 EUR/t (figur 14 og 15, bilag 2).

Prisgabets mellem CIF-prisen og engrosprisen på bananer i perioden 1999-2003 androg i gennemsnit 28 % for AVS-bananer og 55 % for dollarbananer.

ANNEX I

Evolution of compensatory aid

(Quantities expressed in tonnes; value in EUR/t)

	PORTUGAL	FRANCE		SPAIN	GREECE	EU AVERAGE WEIGHTED	Evolution in relation to previous year	
		MARTINIQUE	GUADELOUPE					
1999	<i>Quantity</i>	21.770	258.501	83.508	362.188	3.336	729.304	
Price at ex-packing shed stage (1)	277	284	231	415	516	343		
Aid	297	297	297	297	297	297		
Supplementary aid	49,9	29,9	84,5	-	-	22		
Total aid (2)	347	327	381	297	297	319		
Total (1) + (2)	624	610	612	712	813	662		
2000	<i>Quantity</i>	22.461	271.269	87.592	397.578	3.275	782.175	+7,2%
Price at ex-packing shed stage (1)	213	234	215	283	473	257		-25,0%
Aid	383	383	383	383	383	383		+29,0%
Supplementary aid	33,2	-	19,1	-	-	3		
Total aid (2)	416	383	402	383	383	386		
Total (1) + (2)	629	617	617	666	856	643		
2001	<i>Quantity</i>	20.682	233.716	89.042	420.919	2.909	767.268	-1,9%
Price at ex-packing shed stage (1)	250	358	364	359	487	357		+38,6%
Aid	284	284	284	284	284	284		-25,9%
Supplementary aid	80	-	-	-	-	2		
Total aid (2)	364	284	284	284	284	286		
Total (1) + (2)	614	642	648	642	770	642		
2002	<i>Quantity</i>	21.903	263.880	95.063	407.343	2.433	790.622	+3,0%
Price at ex-packing shed stage (1)	315	253	227	417	458	337		-5,5%
Aid	303	303	303	303	303	303		+6,9%
Supplementary aid	-	33	46	-	-	17		
Total aid (2)	303	337	349	303	303	320		
Total (1) + (2)	618	590	576	720	761	657		
2003	<i>Quantity</i>	21.382	243.706	85.517	400.941	2.670	754.216	-4,6%
Price at ex-packing shed stage (1)	321	207	209	460	447	346		+2,6%
Aid	295	295	295	295	295	295		-2,9%
Supplementary aid	-	52	52	-	-	23		
Total aid (2)	295	347	346	295	295	317		
Total (1) + (2)	615	554	555	754	742	663		

Budgetary cost of compensatory aid per commercial year

1999	232	Mio EUR
2000	302	Mio EUR
2001	219	Mio EUR
2002	253	Mio EUR
2003	239	Mio EUR

Source: Member state communications

ANNEX 2

